

— 666: въ срѣдната сѣверна часть, мѣжду рѣкитѣ Явтра и Огоста — 543; въ сѣверозападната — 474 и въ югозападния кѣтъ (Софійскій, Трънскій и Кюстендилскій окръжи) — 415. Изобщо въ Сѣверна България, отношението на рогатий добитѣкъ къмъ населението достига 550 глави на 1000 жители.

По-голѣма нагледностъ, за какъ се раздѣля Княжеството по относителното богатство на рогатий добитѣкъ, ще ни даде приложената тукъ картограмма, подъ № 9. Тя ни показва, че развъжданieto на говедата става въ най-значителенъ размѣръ въ сѣщитѣ ония мѣста на България, гдѣто и развъжданieto на конетѣ: Крайдунавската равнина, Дели-Орманна и Добруджа.

Разгледани околитѣ по процентното отношение мѣжду воловетѣ, кравитѣ и телцитѣ се забѣлѣзва, че въ нѣкои, релативнитѣ броеве на първитѣ и вторитѣ сж почти еднакви; въ други, процента на мжжкий впрѣгатенъ рогатъ добитѣкъ е значително по-голѣмъ отъ оня на кравитѣ, а въ трети — обратното. Съ приблизително еднакво число волове и крави сж околитѣ Вѣлоградчикска, Берковска и Ломска; по-голѣмъ е процента на кравитѣ отъ тоя на воловетѣ — въ Вратчанска, Вѣлослатинска, Орѣховска, Фердинандовска, Луковитска, Орханійска, Троянска, Тетевенска, Ловченска и Севлиевска, а по-малкъ — въ всичкитѣ останали околии. Ако обаче допуснемъ, че отгледванието и съдържанието на доста голѣмото число крави, сравнително мжжкий рогатъ добитѣкъ, въ изброенитѣ горѣ 9 околии, има значение повече на развѣдство, отколкото на работна сила, което и трѣбва да бѣде така, понеже, както видѣхме отъ таблицата на страница 426, отношението на едрия добитѣкъ къмъ работната земя въ тия околии, достига най-значителни размѣри, т. е. иматъ го въ много повече, отколкото имъ трѣбва за обработване земята и земледѣлието изобщо, то ще дойдемъ до заключение, че развъжданieto на говедата въ долинитѣ на рѣкитѣ: Искръ, на сѣверъ отъ Балкана, Витъ и отчасти Осъм, става, освѣнъ като срѣдство за добиване на двигателната сила въ обработване земледѣлието, но и като специаленъ промислъ въ поминака на мѣстното население. И наистина, най-добритѣ волове и крави, извѣстни, както въ Южна България, така и въ други още нѣкои части на Княжеството, подъ името *пльвенски*, нарѣчени така отъ града Плъвенъ — главния панаиръ на рогатий добитѣкъ, излизатъ въ тия мѣста. Други околии, освѣнъ поменатитѣ 9, въ които на говедовѣдството се глѣда до нгдѣ и като на отдѣлна промишленостъ въ поминака на хората сж: Плъвенска, Свищовска, Никополска, Аккадънларска, Куртъ-Бунарска, Силистренска, Ново-Селска, Добричка, Провадийска, Самоковска и Пирдонска. Въ всичкитѣ останали околии, развъжданieto на едрия рогатъ добитѣкъ има значение, исклучително, на работна сила.

Относително гѣстотата на рогатий добитѣкъ, първо мѣсто заематъ окръжитѣ Силистренскій и Разградскій — 29.4 глави на квадратенъ километръ, а послѣдно — Т. Пазарджикскій — 11 глави. По-голѣмъ е броя на говедата на квадрат. километръ отъ общия срѣденъ за Княжеството (18.5 гл. на □ километръ) въ 8 окръга, а именно: Свищовскій, Шюменскій, Русенскій, Тръновскій, Севлиевскій, Хасковскій, Вратчанскій и Варненскій, а по-малкъ въ 11. Послѣднитѣ окръжи се нарѣждатъ по приходѣшето се число рогатъ добитѣкъ на квадрат. километръ, въ нисходящи рѣдъ,